

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente
Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Faxnummer 023 563 95 50

Cluster Maatschappelijke Ondersteuning en Zorg
Contactpersoon mevrouw I. van Dijk (secretaris Participatieraad)
Telefoon 0900 1852
Uw brief
Ons kenmerk PRH2022-03
Bijlage(n) Memo
Onderwerp Ongevraagd advies Armoede is geen eigen schuld

Verzenddatum

Geacht College,

Op 24 februari jl vond een gesprek plaats met de heer Kouwenhoven van de gemeente Haarlemmermeer en de werkgroep Armoede en Arbeidsparticipatie van de Participatieraad op basis van de wijziging wet gemeentelijke schuldhulpverlening en het vaststellen van het beleidsplan, zie bijgevoegde MEMO van 10 februari 2022.

Vooraf

Er is sprake van armoede in situaties waarin mensen onvoldoende beschikken over materiële, culturele en/of sociale middelen, waardoor zij zijn uitgesloten van een levensstandaard die in de samenleving waarin zij leven als minimaal wordt gezien (Movisie). Armoede is een veelkoppig monster.

Het is nog veel te weinig bekend dat armoede en onzekerheid eraan bijdragen dat de zelfredzaamheid afneemt of niet meer functioneert, zoals prioriteiten stellen, doelgericht werken, organiseren, emoties reguleren etc. 'Het is daarom cruciaal om bij ondersteuning van mensen met financiële problemen de kennis omtrent schaarste en hersenontwikkeling te verwerken'. Alleen dan zijn we in staat om bij te dragen aan een duurzame ontwikkeling of een duurzaam herstel van financiële zelfstandigheid. Hieruit moeten we ontlenen dat we veel voorzichtiger moeten worden met het label 'ongemotiveerd'. 'Niet willen' blijkt vaak 'niet kunnen'. Bij deze inzichten past een intensieve benadering die nauw aansluit bij de burger die niet zelfredzaam is. De beste preventie is er één die de zelfredzaamheid versterkt.

Adviezen van de Participatieraad

1. Het is van belang dat burgers met schulden zo laagdrempelig mogelijk toegang krijgen tot de schuldhulpverlening. De website van de gemeente Haarlemmermeer biedt deze mogelijkheid niet. Wij adviseren om deze website toegankelijker te maken voor deze doelgroep. Een goed voorbeeld is de website van de gemeente Amsterdam.

2. Uit onderzoek blijkt er bij burgers een gebrek aan kennis te zijn over bestaande voorzieningen. Dit vraagt om een proactieve benadering en daarbij de doelgroepen te informeren over bestaande voorzieningen. Ook minister Schouten stelt dat het schrijnend is dat zoveel mensen extra geld mislopen waarop ze recht hebben, omdat ze de regels niet overzien of bang zijn fouten te maken. Deze mensen zitten zelfs onder bijstandsniveau, terwijl dat niet hoeft.
Ons advies is cliëntenbestanden van organisaties te koppelen en rechthebbenden direct aan te schrijven en te wijzen op aanvullende bijstand en/of andere minimavoorzieningen, zoals individuele inkomenstoelage, kwijtschelding lokale belastingen, bijzondere bijstand, Haarlemmermeer Doet Mee, collectieve zorgverzekering. Wij adviseren tevens dit schrijven halfjaarlijks te herhalen.
3. Voorts adviseren wij de inkomensondersteunende regelingen door Schuldhulpmaatje en Meerwaarde en andere instanties bij huisbezoek onder de aandacht van inwoners te laten brengen.
4. Ook bij bijeenkomsten in buurthuizen, wijkcentra, dagbestedingen en kernen, zo luidt ons advies, is het van belang dat aandacht wordt besteed aan gemeentelijke regelingen, mede in het kader van vroegsignalering van een eventuele schuldenproblematiek.
5. Ons inziens kan bij jongeren niet worden volstaan met het sturen van een kaart als men 18 jaar wordt. Wij adviseren deze groep, viermaal per jaar, uit te nodigen voor (gezellige) bijeenkomsten waar zij uitleg krijgen over regelingen. Ook adviseren wij dit aan de orde te laten komen op plaatsen en in bijeenkomsten waar jongeren regelmatig bijeen zijn. Daarnaast adviseren wij u om voor jongeren een spreekuur te organiseren waarin ze individueel kunnen praten met een jongerenwerker.
6. De wet gemeentelijke schuldhulpverlening geeft de gemeente de mogelijkheid uit eigen beweging schuldhulp aan te bieden aan bewoners. Met deze zorgplicht als doelstelling adviseren wij dat de gemeente ook voor voldoende middelen zorgt, zowel in de vorm van personeel als financieel. Het beschikbare budget mag hierin niet leidend zijn.
7. Wij adviseren bij een eerste melding van een eventuele schuldenproblematiek altijd een huisbezoek te laten plaatsvinden, indachtig ook hetgeen wij eerder in dit advies schreven over (het ontbreken van) zelfredzaamheid. Wij hebben begrepen dat in eerste instantie een melding van een probleem wordt beantwoord met een kaartje of een sms. Wij zijn van mening dat een kaartje of een sms bericht te afstandelijk is en daarom niet genoeg en adviseren om altijd een huisbezoek te laten plaatsvinden. Wij menen dat het belangrijk is een huisbezoek altijd door een professional te laten doen, bijvoorbeeld van Meerwaarde. Eventueel, want vermoedelijk kosteloos, kan dit ook door Schuldhulpmaatje worden gedaan.
8. Wij hebben begrepen dat er per maand ongeveer 400 meldingen van betalingsachterstanden zijn. En het is – helaas – evident dat er meer meldingen zullen komen gezien de negatieve gevolgen van de huidige crisis. Wij menen dat het aantal van 25 huisbezoeken volstrekt niet voldoende is. Wij adviseren daar meteen een versnelling in te laten plaatsvinden. Nogmaals benadrukken wij, indien de gemeente haar zorgplicht in deze serieus neemt, dat een budget hierin niet leidend mag zijn.

9. Verder constateren wij dat de aanvraagprocedure voor Jong Haarlemmermeer Doet Mee (eerst een aanvraag doen bij Haarlemmermeer, daarna bij Leergeld en/of Jeugdfonds Sport) soms verwarring wekt bij aanvragers. Daarom adviseren wij om deze procedure te vereenvoudigen.
10. Ook adviseren wij om kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen te automatiseren.
11. Wij adviseren dat, bij elk geval dat zich aandient, duidelijk geregeld wordt wie in deze de problematiek oppakt: de gemeente of één van de organisaties waar men betalingsachterstand heeft. Het is teleurstellend te lezen dat er nog steeds organisaties zijn die achterstand bij het niet voldoen van vaste lasten niet melden. Wij adviseren dringend om de doelstelling van de gemeente te maken om dat dit jaar 2022 alsnog te regelen.
12. Wij zouden graag op de hoogte worden gebracht van de resultaten van de proef van een half jaar met de Plangroep en die van Meerwaarde. En welke consequenties u daaraan gaat verbinden.
Het hoeft geen betoog, dat wij ons zorgen maken over de Plangroep gezien de publicaties waarin een aantal gemeenten de samenwerking met Plangroep heeft opgezegd. Kan de gemeente ons informeren wat er gedaan gaat worden na het in dit jaar aflopende contract met Plangroep? Wij adviseren daarbij de doelstelling om een zo'n effectief mogelijke (vroegtijdige) schuldhulpverlening te laten plaatsvinden, waarin de menselijke maat voorop staat.
13. De jaarlijkse bijeenkomsten met ketenpartners vinden wij belangrijk. De vraag is wel of zij allemaal aanwezig zijn. En zijn er ook partijen die niet uitgenodigd worden? Zijn bijvoorbeeld kerken en andere maatschappelijke organisaties hierbij betrokken? Wij adviseren het inschakelen van kerken en andere maatschappelijke organisaties. Omdat deze organisaties veel nut kunnen hebben bij de hulp aan mensen met schuldenproblematiek.

Wij vertrouwen erop dat u ons advies op prijs zult stellen. Wij hopen hiermee onze bezorgdheid en betrokkenheid bij de problematiek van de schulden getoond te hebben. Wij zien uit naar een verbeterde situatie, met een hoger tempo en een intensievere inzet ten behoeve van al die inwoners die door omstandigheden hulp van de gemeente nodig hebben.

Met vriendelijke groeten,

G. Hille,
Voorzitter Participatieraad Haarlemmermeer